

Zvířecí obyvatelé Petřína – podklady 2024

Doplňujeme podklady soutěže 2024 o jezevce, který žije na Petříně a byl potvrzen ornitologem Národního muzea Mgr. Jaroslavem Cepákem, Ph.D..

Nálezy od Mgr. Jaroslava Cepáka, Ph.D. z entomologického průzkumu Petřína od Mgr. Pavla Marhoulů:

soumračník máčkový, soumračník čárečkovaný, modrásek tmavohnědý, modrásek krušinový, ohniváček černokřídlý, modrásek jehlicový, ostruháček trnkový, babočka kopřivová, okáč pohánkový, babočka paví oko, perleťovec malý, okáč zední, okáč luční, okáč bojínkový, okáč pýrový, babočka admirál, otakárek ovocný, bělásek řeřichový, žluťásek čičorečkový/jižní, žluťásek řešetlákový, bělásek řepkový, bělásek řepový, bělásek rezedkový, přástevník kostivalový.

PTÁCI Z LOBKOVICKÉ ZAHRADY :

- Puštík obecný
- Strakapoud velký
- Strakapoud prostřední
- Žluna zelená
- Holub hřivnáč
- Pěvuška modrá
- Střízlík obecný
- Červenka obecná
- Rehek zahradní
- Kos černý
- Drozd zpěvný
- Pěnice černošedá
- Budníček menší
- Lejsek šedý
- Lejsek bělokrký
- Sýkora babka
- Sýkora modřinka
- Sýkora koňadra
- Brhlík lesní
- Šoupálek dlouhoprstý
- Šoupálek krátkoprstý
- Sojka obecná
- Straka obecná
- Špaček obecný
- Vrabec polní
- Pěnkava obecná
- Dlask tlustozobý

Na Petříně, tam to žije!

Petřín není jen oázou klidu a místa odpočinku pro obyvatele a návštěvníky Prahy, ale i domovem pro spoustu živočichů – od nejmenších druhů bezobratlých až po větší ptáky a savce. V následujícím textu bychom vás chtěli seznámit s nejzajímavějšími z nich, se kterými se při procházkách po Petříně můžete potkat.

Z hmyzí říše je určitě nejnápadnějším náš největší brouk a hmyzí symbol Petřína, **roháč obecný**.

S tímto broučím obrem se můžete na Petříně setkat za teplých letních podvečerů v červnu a červenci. Kvůli jeho výskytu je Petřín dokonce zařazen mezi tzv. evropsky významné lokality! Pokud budete mít štěstí, můžete na Petříně natrefit i na další velké brouky, např. **roháčka kozlíka**, **tesaříka pilunu** nebo některého z větších druhů **střevlíků**. Opravdovými broučími klenoty jsou poměrně hojní **zlatohlávci**. V Kinského zahradě byl před několika lety zjištěn dokonce i **krasec třešňový**, skutečný létající drahokam. Žije zde i několik druhů denních motýlů. Kromě běžnějších bělásků můžete od jara do konce léta pozorovat i oba naše druhy otakárků – **otakárka ovocného a fenyklového**.

Díky několika jezírkám na Petříně žije a rozmnožuje se i **ropucha obecná**. Dospělé ropuchy můžete pozorovat už na přelomu března a dubna, kdy putují zejména do jezírek v Kinského zahradě a pod restaurací Petřínské terasy. Některé z nich v tomto období bohužel končí svůj život pod koly nepozorných cyklistů nebo automobilů. V dubnu pak v jezírkách desítky ropuch kladou vajíčka v dlouhých řetězcích. Z nich se líhnou pulci, kteří se v červnu přeměňují v malé žabky opouštějící vodu. Většinu života tedy ropuchy prožívají na suchu – ve vodě se zdržují jen jako pulci a v dospělosti pak pouze v období rozmnožování. V lesnatých částech Petřína je možné potkat i beznohou ještěrku, **slepýše křehkého**.

Především na jaře a začátkem léta kypí Petřín ptačím životem a zpěvem. Zjištěno zde bylo téměř 80 druhů ptáků, z nichž zhruba polovina i hnízdí. Díky zalesněnému vrcholu a svahům se zde můžeme setkat i s ptáky vázanými na lesní prostředí. V Lobkovické zahradě pravidelně jeden z našich větších druhů sov, **puštíček obecný**. Jeho houkání můžeme slyšet celoročně, nejčastěji však od prosince do dubna. Dalšími obyvateli stromového patra jsou šplhavci. Velice hojný je **strakapoud velký** a vzácněji se vyskytuje i jeho menší příbuzný, **strakapoud prostřední**. Typickým a nejlépe pozorovatelným šplhavcem, bez nadsázky ptačím symbolem Petřína, je **žluna zelená**. Na rozdíl od svých příbuzných se často pohybuje i na zemi – poskakuje po trávnicích, kde hledá mravence a larvy brouků. V zimě se vzácně můžeme setkat i s naším nejmenším a největším šplhavcem. **Strakapoud malý** je jen velikosti vrabce, naopak velký **datel černý**, zalétající sem zřejmě z Prokopského údolí, je největším evropským šplhavcem velikosti kavky. Větším ptačím druhem, který osídlil Prahu včetně Petřína v průběhu posledních 30 let je původně lesní druh, **holub hřivnáč**. Dnes běžně hnízdí po celém Petříně, stejně jako jeho menší příbuzná, **hrdlička zahradní**. V letech úrody žaludů lze před podzimním odletem na svazích Petřína pozorovat hejna až několika stovek hřivnáčů.

Bohaté je společenstvo drobných zpěvných ptáků. Celoročně se můžeme setkat s několika druhy sýkor. Nejhojnějšími jsou **sýkora koňadra** a **sýkora modřínka**, vzácněji hnízdí i **sýkora babka**. Na podzim a v zimě lze pozorovat i **sýkoru uhelníčka**. Hejnka sýkor často doplňují i **mlynařici dlouhoocasí**, **šoupálci krátkoprstí** i **dlouhoprstí** a **brhlíci lesní**. Na jaře se Petřín rozezná zpěvem naší nejhojnější pěnice a jednoho z nejlepších ptačích zpěváků, **pěnice černohlavé**. Na jaře 2020 se po mnoha letech v Kinského zahradě objevili i další vynikající zpěváci **slavíci obecní**. Ptačí orchestr

doplňují svým melodickým zpěvem **kosi černí, drozdi zpěvní**, melancholické **červenky a budníčci menší** či hlasití **střízlíci a pěnkavy obecné**. V Lobkovické zahradě se můžeme setkat i se dvěma druhy lejsků lovcími potravu většinou v korunách stromů, **lejskem šedým a lejskem bělokrkým**.

Po celý rok se vyskytuje několik druhů krkavcovitých ptáků. Nápadné jsou zejména **kavky obecné**, které hnízdí v okolní zástavbě a sbírající potravu na travnatých plochách spolu s **havraními polními**

z blízké kolonie v Chotkových sadech. Za slunných dnů vynikne nádherné zbarvení, na první pohled černobílé, **straky obecné**. Posledním běžným zástupcem této ptačí skupiny je **sojka obecná** s blankytně modrými pírkami v křídlech.

V jarních a letních dnech nad Petřínem loví potravu i další ptačí druhy hnízdící v budovách, jako je **rorýs obecný, vlaštovka obecná a jiříčka obecná**. Za potravou se zalétá i **poštołka obecná**, menší druh sokolovitého dravce hnízdící např. na kostele Panny Marie Vítězné („U Jezulátka“). Trochu smutné je zjištění, že z Petřína (a téměř z celého centra Prahy) v posledních 20 letech úplně vymizel **vrabec domácí**, provázející člověka od nepaměti. Naopak ho v posledních letech nahradil příbuzný **vrabec polní**, hnízdící v dutinách stromů a v budkách (např. v zahradě u Nemocnice pod Petřínem).

Pro mnoho čtenářů bude možná překvapením, že na Petříně se vyskytuje i mnoho volně žijících druhů savců. Nejedná se přitom jen o menší druhy hlodavců, jako je **myšice křovinná, hraboš polní, myš domácí** či všudypřítomný **potkan**, a hmyzožravců jako **krtek obecný a bělozubka šedá**. Při nočních procházkách běžně narazíte na **kunu skalní, zajíce polního** a vzácně dokonce na **lišku obecnou**. Stálými obyvateli Petřína jsou oba druhy našich ježků – **ježek západní a jezek východní**. Běžné jsou i **veverky obecné** a na podzim 2020 byla v Seminářské zahradě pozorována i **lasice kolčava**. Z netopýrů se nejhojněji vyskytují **netopýr večerní a netopýr rezavý**, který vyhledává úkryty v dutinách starých stromů.

Bezkonkurenčně nejzajímavějším savcem a symbolem Petřína je **plch velký**. Tento hlodavec velikosti menší veverky se zde vyskytuje v počtu několika desítek jedinců. Pro svou noční aktivitu a život v korunách stromů není příliš známý. Navíc celých sedm měsíců v roce (říjen-duben) tráví spánkem. Němci mu proto také říkají Siebenschlaefer („sedmispáče“). Spící plch spotřebovává pouze své tukové zásoby a přes zimu nic nežere. Zimu přečkává schoulený do klubíčka a přikrytý dokola ocáskem, většinou v noře v zemi. V létě po probuzení tráví den v hnízdě z listů v dutině stromu či v ptačí budce. V červenci, v období námluv, samci honí samice ve větvích, pohvizdují na ně a agresivně bojují se svými soky. Mláďata, kterých bývá 4-6, se rodí v průběhu srpna. Plši se dožívají až 9 let, což je mezi drobnými savci neobvykle vysoký věk. Hojný výskyt plchů v centru velkoměsta je ojedinělý nejen u nás, ale i v rámci celé střední Evropy. Na Petříně obývají především zalesněnou část v Lobkovické zahradě a vrcholové části kolem Hladové zdi.

Život na Petříně je opravdu velice pestrý a druhové bohatství živočichů si nezádá ani s přírodními lokalitami mimo Prahu. Je opravdu jen na nás, lidech, zda ho zachováme v současné podobě nejen pro sebe, ale i pro další generace.

Autor: Mgr. Jaroslav Cepák Ph.D.

